

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

2/1999. MJE szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága jogegységi tanácsa a Legfelsőbb Bíróság elnöke által kezdeményezett jogegységi eljárásban meghozta a következő

jogegységi határozatot:

A sztrájkban résztvevőnek, ideértve a szakszervezeti választott tisztségviselőt is, a sztrájk miatt kiesett munkaidőre díjazás nem jár.

I n d o k o l á s

I.

Az 1999. januári ún. vasutas-sztrájkkal kapcsolatban ismételten felmerült az a kérdés, hogy a sztrájkot szervező szakszervezet tisztségviselőjét a sztrájk idejére megilleti-e az Mt. 25. §-a alapján munkaidő-kedvezmény és díjazás.

A Miskolci Munkaügyi Bíróság az általa tárgyalta ügyben, melyben a szakszervezeti tisztségviselő a sztrájk idejére eső munkabérét követelte, a 6.M.249/1999/3. számú ítéletével a keresetnek helyt adott. Döntésének indokolása szerint a munkavállalónak 1999. januárjának teljes munkaidejére munkaidő-kedvezményt állapítottak meg, emiatt szünetelt a munkavégzési kötelezettsége, következésképpen erre az időre a munkaidő-kedvezmény folytán munkabér illeti meg, amit a munkáltatónál folytatott sztrájk nem érintett. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság az 1.Mf.21.861/1999/4. számú ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. Rámutatott arra, hogy a sztrájkban aktívan részt vett tisztségviselőt a sztrájkkal érintett munkanapokra nem illeti meg díjazás, minthogy a kiesett munkaidőre díjazás sztrájk esetében nem jár, ugyanis a felperes ha nem szakszervezeti tisztségében munkálkodott volna, hanem a munkaviszonya szerinti munkakörét látta volna el, az esetben sem részesült volna a perbeli időszakban díjazásban.

A Miskolci Munkaügyi Bíróság az általa tárgyalta másik ügyben - melyben a munkáltató a sztrájk idejére eső munkabért megfizette, majd azt fizetési felszólítással visszakövetelte, mert álláspontja szerint a tisztségviselő szakszervezete által szervezett sztrájk miatt kiesett munkaidőre a szakszervezeti tisztségviselőnek sem jár díjazás - a 6.M.251/1999/3. számú ítéletével a fizetési felszólítást hatályon kívül helyezte, és ezt az előző határozatában foglaltakkal egyezően indokolta. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság a 4.Mf.22.020/1999/4. számú ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította.

Hasonló ügyben a teljes munkaidő-kedvezményben részesülő szakszervezeti tisztségviselő részére az 1999. január 4-étől 8-áig terjedő sztrájk idejére a kollektív szerződésben megállapított átlagkeresetet a munkáltató nem fizette meg és ezt követelte a felperes a perben. A Fővárosi Munkaügyi Bíróság a 26.M.607/1999/3. számú ítéletével a munkáltató alperest a kereseti összeg megfizetésére kötelezte. Megállapította, hogy a vitával érintett időszakban a munkavállaló, a sztrájkot szervező szakszervezet ügyvivőjeként egyeztetéseken vett részt, illetve a sztrájkban

résztvevőket jogi tanáccsal látta el. A bíróság megítélése szerint a munkavállalót a megjelölt időszakban munkavégzési kötelezettség nem terhelte, ezért, valamint arra tekintettel, mert nincs olyan jogszabály, amelynek értelmében egyes szakszervezeti tevékenységek (például sztrájk szervezése) idejére a tisztségviselőnek nem jár díjazás, marasztalni kellett az alperest. Az ítélet az alperes fellebbezése folytán nem jogerős, az eljárás a Fővárosi Bíróság előtt 55.Mf.26.845/1999. számon folyamatban van.

További hasonló ügyben a Fővárosi Munkaügyi Bíróság a 9.M.922/1999/4. számú ítéletével a szakszervezeti tisztségviselő díjazás iránti keresetét elutasította, mert a fizetett munkaidő-kedvezményre hivatkozó nem kerülhet kedvezőbb helyzetbe, mintha az eredeti munkakörét látná el. Az ítélet nem jogerős, az eljárás a Fővárosi Bíróság előtt 49.Mf.28.248/1999. szám alatt van folyamatban.

További ilyen ügyben, amelynek tényállása szerint a szakszervezeti tisztségviselő 1999. január 4-től 8-ig C. városban a sztrájkbizottság elnöki teendőit látta el, munkát nem végzett. Hivatkozása szerint azért, mert nem osztották be munkára. A Szombathelyi Munkaügyi Bíróság az M.37/1999/3. számú ítéletével a szakszervezeti tisztségviselő munkabér megfizetése iránti keresetét elutasította. A munkaügyi bíróság szerint a tisztségviselő által képviselt szakszervezet szervezésében tartott sztrájk idején a tisztségviselő munkaviszonya szünetelt, ebből következően nem lehetett őt a munkavégzés alól felmenteni és emiatt annak idejére munkabért sem igényelhet ("a munkaidő-kedvezménye felfüggesztődött"). A Vas Megyei Bíróság az Mf.20.455/1999/3. számú ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta és az alperest marasztalta. Az ítélet indokolása szerint az Mt. 25. §-a alapján a felperesnek annak ellenére jár díjazás, hogy a sztrájkbizottság elnökeként részt vett a sztrájkban.

Az előrebocsátottak szerint abban az elvi kérdésben, hogy a sztrájk miatt kiesett munkaidőre a szakszervezeti tisztségviselőnek jár-e munkaidő-kedvezmény miatti térítés, ellentétes bírói döntések születtek. Ezért az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében a Legfelsőbb Bíróság elnöke jogegységi eljárás lefolytatását indítványozta.

II.

A jogegységi tanács nem nyilvános ülésén a legfőbb ügyész képviselője kifejtette, hogy a sztrájkban résztvevő tisztségviselőt, ugyanúgy mint a sztrájkban résztvevő más munkavállalót, a sztrájk miatt kieső munkaidőre díjazás nem illeti meg.

III.

Jogellenes sztrájk esetén az abban résztvevő munkát szerződésszegéssel nem teljesít, következésképpen annak idejére munkabért nem igényelhet.

Jogszerű sztrájk esetére a törvény akként rendelkezik, hogy a sztrájk miatt kiesett munkaidőre a munkavállalót díjazás és a munkavégzés alapján járó egyéb juttatás nem illeti meg (1989. évi VII. törvény 6. § (3) bekezdés).

A szakszervezeti tisztségviselő munkaidő-kedvezményének indoka az, hogy ha a tisztsége folytán nem munkát, hanem szakszervezeti tevékenységet lát el, ugyanúgy részesüljön díjazásban, mintha munkát végezne. Ha tehát a tisztségviselő sztrájkban vesz részt, díjazás nem jár a részére, hiszen szakszervezeti választott tisztségviselői tevékenység hiányában sem járna neki díjazás. Díjazás iránti igény hiányában az azt egyébként helyettesítő - így különösen a munkaszüneti napi díjazás iránti - követelés is elesik.

Minderre tekintettel a sztrájkban résztvevő munkavállalónak - ideértve a szakszervezeti választott tisztségviselőt is - a sztrájk miatt kiesett munkaidőre díjazás nem jár.

Budapest, 1999. november 15.

Dr. Horeczky Károly s.k. a tanács elnöke, Dr. Ádám Lóránt s.k. előadó bíró, Dr. Fekete Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Stefán László s.k. bíró, Dr. Tallián Blanka s.k. bíró